

Ett skyddsnät för den som blir utan arbete

Berättelse

Att förlora sitt jobb kan kännas otryggt, särskilt eftersom de flesta behöver en inkomst varje månad för att klara hyra, mat och räkningar. I Sverige finns därför a-kassan, en förkortning av arbetslöshetskassa. Det är en försäkring som under en begränsad tid kan ge ekonomisk ersättning till den som blir arbetslös. Tanken är att man ska ha pengar att leva på medan man söker ett nytt arbete.

Men ersättningen kommer inte av sig själv. För att kunna få den så kallade inkomstbaserade ersättningen måste man själv vara medlem i en a-kassa och betala en avgift varje månad. Dessutom krävs det att man har arbetat eller tjänat tillräckligt mycket innan man blev arbetslös. Den som inte uppfyller dessa villkor får ingen ersättning, eller bara en lägre summa.

Att vara medlem räcker ändå inte. När man blir arbetslös ska man också skriva in sig på Arbetsförmedlingen, som är den myndighet som hjälper människor att hitta arbete. Man förväntas söka lämpliga jobb aktivt, och varje månad ska man lämna in en aktivitetsrapport. I rapporten redovisar man vad man har gjort för att komma tillbaka i arbete, till exempel vilka jobb man har sökt. På så sätt hänger a-kassan och Arbetsförmedlingen ihop: pengarna är kopplade till att man verkligen försöker hitta ett nytt jobb.

Hur mycket pengar man får beror på flera saker, bland annat på hur länge man har varit medlem och hur stor inkomst man hade tidigare. Den som har varit medlem i minst ett år kan få upp till 80 procent av sin tidigare lön. Det finns dock ett tak, vilket innebär att den som tjänade mycket inte får 80 procent av hela sin lön. Ersättningen betalas ut under en begränsad tid och blir lägre ju längre arbetslösheten varar.

Reglerna för arbetslöshetsförsäkringen är inte huggna i sten. Den 1 oktober 2025 började en ny lag gälla, och belopp och villkor kan ändras med tiden. Just därför är det klokt att kontrollera vad som gäller hos sin egen a-kassa och hos Arbetsförmedlingen. A-kassan kan beskrivas som ett skyddsnät: den tar inte bort själva arbetslösheten, men den kan göra tiden utan jobb lite tryggare.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
inkomst	pengar man får in, till exempel lön
räkning	ett papper som visar pengar man måste betala
begränsad	inte hur lång eller stor som helst; med en gräns
ersättning	pengar man får i stället för lön
inkomstbaserad	som räknas ut efter hur mycket man tjänade
avgift	pengar man betalar regelbundet för att vara medlem

ORD	FÖRKLARING
villkor	krav som måste vara uppfyllda
myndighet	en del av staten som sköter en viss uppgift
aktivitetsrapport	en månadsrapport om vad man gjort för att få jobb
redovisa	berätta och visa vad man har gjort
tak	en högsta gräns för hur mycket man kan få
skyddsnet	något som hjälper en så att man inte faller för djupt

Läsförståelsefrågor

1. Vad är huvudsyftet med a-kassan enligt texten?
 1. Att hindra människor från att byta jobb.
 2. Att ge en inkomst under tiden man letar efter ett nytt arbete.
 3. Att betala ut samma summa till alla som bor i Sverige.
2. Vad krävs för att man ska kunna få den inkomstbaserade ersättningen?
 1. Att man är medlem i en a-kassa, betalar avgift och har arbetat tillräckligt innan.
 2. Att man har bott i Sverige i minst tjugo år.
 3. Att man äger sin egen bostad.
3. Varför säger texten att a-kassan och Arbetsförmedlingen "hänger ihop"?
 1. De ligger alltid i samma byggnad.
 2. Pengarna är kopplade till att man verkligen söker nytt arbete.
 3. De drivs båda av samma privata företag.
4. Vad gör man i en aktivitetsrapport?
 1. Man visar varje månad vad man har gjort för att komma tillbaka i arbete.
 2. Man bestämmer själv hur mycket pengar man vill ha.
 3. Man berättar för arbetsgivaren att man slutar.
5. Vad menas med att det finns ett "tak" för ersättningen?
 1. Att alla får exakt 80 procent av sin gamla lön.
 2. Att det finns en högsta gräns, så den som tjänade mycket inte får 80 procent av allt.
 3. Att man bara kan få pengar på sommaren.
6. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Man måste vara inskriven på Arbetsförmedlingen för att få ersättning.
 2. A-kassan betalar lika mycket hur länge arbetslösheten än varar.
 3. En ny lag om arbetslöshetsförsäkringen började gälla hösten 2025.
7. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Alla som blir arbetslösa i Sverige får automatiskt full ersättning.
 2. Hur länge man har varit medlem påverkar hur mycket man kan få.
 3. Alla a-kassor har exakt samma månadsavgift.
8. Förklara med egna ord varför man både måste vara medlem och söka jobb aktivt för att få ersättning.
9. Varför kan två arbetslösa personer få olika stor ersättning från a-kassan? Ge minst två orsaker ur texten.

10. Texten kallar a-kassan ett "skyddsnät". Vad tror du att den bilden vill säga? Hur vet du det?

Facit

1. Att ge en inkomst under tiden man letar efter ett nytt arbete.
1. Att man är medlem i en a-kassa, betalar avgift och har arbetat tillräckligt innan.
1. Pengarna är kopplade till att man verkligen söker nytt arbete.
1. Man visar varje månad vad man har gjort för att komma tillbaka i arbete.
1. Att det finns en högsta gräns, så den som tjänade mycket inte får 80 procent av allt.
1. ja b) nej (texten säger att ersättningen blir lägre ju längre arbetslösheten varar) c) ja
1. nej (man måste uppfylla villkor som medlemskap och arbete) b) ja c) det står inte i texten (texten säger inget om att alla a-kassor har samma avgift)
- Exempel på svar: Medlemskapet och avgiften gör att man hör till försäkringen och kan få inkomstbaserad ersättning. Att söka jobb aktivt och rapportera visar att man verkligen försöker bli självförsörjande igen. Pengarna är alltså ett stöd på väg tillbaka till arbete, inte en lön man får utan att göra något.
- Exempel på svar: Det beror bland annat på hur länge personen har varit medlem och hur stor inkomst hon eller han hade tidigare. Dessutom finns ett tak, så de som tjänade mest får inte 80 procent av hela sin lön.
- Exempel på svar: Ett skyddsnät fångar upp en så att man inte faller för djupt. Texten menar nog att a-kassan inte tar bort arbetslösheten, men gör tiden utan jobb tryggare. Det märks i sista stycket, som säger just att den kan göra tiden lite tryggare.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten passar för att öva samhällsord och orsakssamband (eftersom, därför, vilket innebär att) samt för att markera osäkerhet och föränderlighet ("kan ändras", "inte huggna i sten"). Tema: trygghetssystem, ansvar och vägen tillbaka i arbete. Fråga 8–10 kräver inferens och att eleven väger samman flera delar. Påminn om att exakta belopp och procentsatser kan ändras, och hänvisa elever som själva berörs vidare till sin a-kassa och till Arbetsförmedlingen.

Diskussionsfrågor

- Texten säger att ersättningen är kopplad till att man aktivt söker jobb. Vad är bra med ett sådant krav, och kan det också vara svårt för någon? Resonera.
- Hur fungerar stödet om man blir utan arbete i ett land du känner till? Vad liknar a-kassan, och vad är annorlunda?
- A-kassan kallas ett "skyddsnät". Vilka andra skyddsnät finns det i ett samhälle, tycker du?

- **Skriv (4 meningar):** Beskriv steg för steg vad en person bör göra direkt efter att hon eller han har blivit arbetslös i Sverige.

Källor och faktagranskning

- Sveriges a-kassor – Villkor för ersättning: <https://www.sverigesakassor.se/sv/sok-ersattning/villkor-for-ersattning>
- Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) – Ny arbetslöshetsförsäkring från 1 oktober 2025: <https://www.iaf.se/lag-ratt/ny-arbetsloshetsforsakring-fran-1-oktober/>
- Arbetsförmedlingen – Ny arbetslöshetsförsäkring från 1 oktober 2025: <https://arbetsformedlingen.se/for-arbetssokande/tips-inspiration-och-nyheter/artiklar/2025-09-15-ny-arbetsloshetsforsakring-fran-1-oktober-2025>
- Regeringen.se – En inkomstbaserad arbetslöshetsförsäkring: <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/inkomstbaserad-a-kassa/>

Faktagranskad mot Sveriges a-kassor, IAF, Arbetsförmedlingen och Regeringen.se i juni 2026. Nyckelfakta: a-kassa (arbetslöshetskassa) är en försäkring som kan ge ekonomisk ersättning under en begränsad tid om man blir arbetslös. För att få inkomstbaserad ersättning måste man själv vara medlem i en a-kassa och betala en avgift. För att få ersättning ska man vara inskriven på Arbetsförmedlingen, aktivt söka lämpliga jobb och lämna en aktivitetsrapport varje månad. Man måste också ha arbetat/tjänat tillräckligt innan man blev arbetslös. Hur mycket man får beror bl.a. på hur länge man har varit medlem: efter minst tolv månaders medlemskap kan ersättningen bli upp till 80 procent av tidigare lön, men det finns ett tak (högsta ersättningsgrundande inkomst 34 000 kr/månad enligt reglerna från okt 2025). En ny lag om arbetslöshetsförsäkring trädde i kraft den 1 oktober 2025 och bygger på inkomst i stället för arbetad tid; äldre, pågående ärenden kan följa de gamla reglerna. OSÄKERHET/VARIERANDE: exakta belopp, procentsatser, antal ersättningsdagar och avgifter ändras med tiden och kan skilja mellan olika a-kassor. Texterna skriver därför "kan", "upp till" och "ett tak" och noterar att reglerna ändrades 2025. Neutral hållning: systemet beskrivs, inte värderas som bra eller dåligt.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-25.